

Zákon č. 416/2002 Z. z. o navrátení nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov v znení zákona č. 149/2005 Z. z.

novela:

- zákon č. 149/2005 Z. z., účinný od 20. apríla 2005

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje postup pri navrátení kultúrnych predmetov, ktoré sa nezákonne vyviezli z územia Slovenskej republiky na územie iného členského štátu Európskej únie (ďalej len "členský štát") alebo z územia iného členského štátu na územie Slovenskej republiky.

§ 2

Vymedzenie základných pojmov

(1) Kultúrny predmet je vec, ktorá má umeleckú hodnotu, historickú hodnotu alebo archeologickú hodnotu a bola podľa právnych predpisov členského štátu pred nezákonným vyvezením alebo po vyvezení z územia členského štátu zaradená do kultúrneho dedičstva členského štátu a zároveň

- a) patrí do niektorej z kategórií kultúrnych predmetov uvedených v prílohe č. 1; veci začlenené v prílohe č. 1 do kategórií 3 až 8, 10, 11, 13 až 15 sú kultúrnymi predmetmi, ak ich trhovú cenu zodpovedá príslušnému finančnému limitu alebo ho prevyšuje,
- b) je predmetom verejnej zbierky v múzeu, galérii alebo knižnici, alebo
- c) je predmetom inventára cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.¹⁾

(2) Kultúrne predmety Slovenskej republiky sú súčasťou kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky. Kultúrne predmety tvoria:

- a) národné kultúrne pamiatky,²⁾
- b) predmety múzejnej hodnoty a predmety galerijnej hodnoty,³⁾
- c) múzejné zbierkové predmety a galerijné zbierkové predmety,⁴⁾
- d) historické knižničné dokumenty a historické knižničné fondy,⁵⁾
- e) archívne dokumenty.⁶⁾

(3) Nezákonne vyvezený kultúrny predmet je predmet, ktorý bol z územia Slovenskej republiky vyvezený⁷⁾ na územie iného členského štátu alebo z územia členského štátu na územie Slovenskej republiky po 31. decembri 1992 v rozpore s právnymi predpismi Slovenskej republiky alebo s právnymi predpismi iného členského štátu alebo nebol vrátený po uplynutí lehoty zákonného dočasného vývozu,⁸⁾ alebo neboli dodržané iné podmienky tohto dočasného vývozu.

(4) Verejnú zbierku Slovenskej republiky tvoria národné kultúrne pamiatky, predmety múzejnej hodnoty a predmety galerijnej hodnoty, múzejné zbierkové predmety a galerijné zbierkové predmety,

historické knižničné dokumenty a historické knižničné fondy, archívne dokumenty vo vlastníctve štátu, vyššieho územného celku, obce a právnickej osoby zriadenej zákonom alebo na základe zákona rozhodnutím ústredného orgánu,⁹⁾ vyšším územným celkom alebo obcou.

(5) Požiadaný štát je členský štát, na ktorého území sa nachádza kultúrny predmet nezákonne vyvezený z územia iného členského štátu.

(6) Žiadajúci štát je členský štát, z ktorého územia sa kultúrny predmet nezákonne vyviezol.

(7) Navrátenie je fyzické vrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu.

§ 3 Príslušnosť

(1) Ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky príslušným na plnenie úloh spojených s navrátením nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky¹⁰⁾ (ďalej len "ministerstvo").

(2) Pri vyhľadávaní nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov spolupracuje ministerstvo s príslušnými ústrednými orgánmi členských štátov a oznamuje im stratu alebo odcudzenie kultúrnych predmetov bezodkladne po tom, ako sa o nich dozvedelo.

Slovenská republika ako požiadaný štát

§ 4 Postup ministerstva pri vyhľadávaní a obhliadke kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo na základe písomnej žiadosti ústredného orgánu žiadajúceho štátu začne vyhľadávať nezákonne vyvezený kultúrny predmet na území Slovenskej republiky.

(2) Žiadosť obsahuje

- a) opis nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu a jeho fotodokumentáciu, ak bola vyhotovená, a predpokladané miesto, na ktorom sa môže kultúrny predmet nachádzať,
- b) doklady, z ktorých vyplýva, že ide o kultúrny predmet podľa právneho predpisu žiadajúceho štátu,
- c) vyjadrenie žiadajúceho štátu, v čom vidí nezákonnosť vývozu kultúrneho predmetu,
- d) identifikačné údaje o osobe, ktorá môže nezákonne vyvezený kultúrny predmet vlastníť alebo držať.

(3) Ak ministerstvo zistí miesto, na ktorom sa nezákonne vyvezený kultúrny predmet nachádza, bezodkladne vykoná nevyhnutné opatrenia potrebné na jeho ochranu a súčasne o tom upovedomí žiadajúci štát a vlastníka alebo držiteľa nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu (ďalej len "vlastník alebo držiteľ").

(4) Ministerstvo bezodkladne vyzve ústredný orgán žiadajúceho štátu, aby sa do dvoch mesiacov odo dňa doručenia výzvy zúčastnil v Slovenskej republike na obhliadke vyhľadaného nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu; súčasne ho upozorní, že ak sa na vykonaní obhliadky nezúčastní, ministerstvo nevykoná nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie vyhľadaného nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu a doterajšie opatrenia zruší.

(5) Vykonanie obhliadky nariadi ministerstvo rozhodnutím. Odvolanie proti takémuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok.

(6) Obhliadka sa musí vykonať podľa charakteru kultúrneho predmetu za účasti najmenej jedného odborníka povereného ministerstvom.

(7) Vlastník alebo držiteľ kultúrneho predmetu je povinný strpieť vykonanie obhliadky takého predmetu na mieste samom, ak nie je obydlím,¹¹⁾ alebo predložiť kultúrny predmet na obhliadku na vopred určené miesto.

§ 5

Opatrenia na zabezpečenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

(1) V záujme zabezpečenia nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na základe rozhodnutia ministerstva je vlastník alebo držiteľ povinný

a) odovzdať na nevyhnutný čas takýto predmet do úschovy na vopred určené miesto až do skončenia konania o navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu,

b) predložiť požadované listinné dôkazy a iné dôkazné prostriedky o spôsobe nadobudnutia kultúrneho predmetu.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu podľa odseku 1 nemá odkladný účinok.

§ 6

Náhrada za obhliadku a za opatrenia na zabezpečenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo nahradí vlastníčkovi alebo držiteľovi

a) náklady vzniknuté v súvislosti s obhliadkou kultúrneho predmetu podľa § 4 ods. 5,

b) náklady vzniknuté v súvislosti s opatreniami podľa § 5,

c) ušlý zisk alebo ušlý zárobok v sume jeho priemerného zárobku.¹²⁾

(2) O náhrade podľa odseku 1 rozhodne ministerstvo na žiadosť vlastníka alebo držiteľa. Vlastník alebo držiteľ môže požiadať o náhradu podľa odseku 1 do 15 dní odo dňa vykonania obhliadky alebo opatrení podľa § 5, inak toto právo zaniká.

(3) Náhrada podľa odsekov 1 a 2 patrí aj vlastníčkovi alebo držiteľovi kultúrneho predmetu, ktorý preukáže, že kultúrny predmet, na ktorom sa vykonala obhliadka, nie je zhodný s vyhľadávaným nezákonne vyvezeným kultúrnym predmetom.

(4) Ministerstvo uplatní náhradu nákladov, ktoré vznikli Slovenskej republike zo zabezpečenia opatrení, podľa odsekov 1 a 3 od žiadajúceho štátu.

§ 7

Zmierovacie konanie

(1) Ak je účelné, aby sa medzi ústredným orgánom žiadajúceho štátu a vlastníkom alebo držiteľom uskutočnilo zmierovacie konanie smerujúce k navráteniu nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu, má ministerstvo postavenie sprostredkovateľa.

(2) Ak sa na základe zmierovacieho konania podľa odseku 1 uzavrie medzi ústredným orgánom žiadajúceho štátu a vlastníkom alebo držiteľom dohoda o navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie žiadajúceho štátu, má vlastník alebo držiteľ takého predmetu právo na primeranú

náhradu, ak zabezpečil primeranú ochranu kultúrnemu predmetu.

(3) Náklady, ktoré vznikli postupom podľa odseku 2, znáša žiadajúci štát. Slovenská republika vráti žiadajúcemu štátu nezákonne vyvezený kultúrny predmet až po uhradení vynaložených nákladov potrebných na jeho vyhládanie.

§ 8

Návrh na začatie súdneho konania

(1) Súd na návrh žiadajúceho štátu rozhodne o navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu podľa osobitného predpisu.¹³⁾

(2) Návrh podľa odseku 1 možno podať v lehote do jedného roka odo dňa, keď sa žiadajúci štát dozvedel, kde sa nezákonne vyvezený kultúrny predmet nachádza a kto je jeho vlastníkom alebo držiteľom, najneskôr však v lehote do 30 rokov odo dňa, keď bol kultúrny predmet z územia žiadajúceho štátu nezákonne vyvezený. Ak ide o kultúrny predmet podľa § 2 ods. 1 písm. b) a c), možno návrh podľa odseku 1 podať v lehote do 75 rokov odo dňa jeho nezákonného vývozu z územia žiadajúceho štátu, ak dvojstranná medzinárodná zmluva neupravuje dlhšiu lehotu.

(3) Ministerstvo informuje o podaní návrhu na začatie súdneho konania príslušné ústredné orgány ostatných členských štátov bezodkladne po tom, ako ho ústredný orgán žiadajúceho štátu o tomto návrhu upovedomí.

§ 9

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu uhrádza žiadajúci štát. Slovenská republika ako žiadajúci štát

§ 10

Postup ministerstva pri vyhlávaní a obhliadke kultúrneho predmetu

(1) Ministerstvo bezodkladne požiada príslušný ústredný orgán požiadaného štátu o vyhládanie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky, ak zistí, že takýto predmet sa nachádza na území požiadaného štátu. Žiadosť obsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2.

(2) Ministerstvo vykoná obhliadku nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu z územia Slovenskej republiky, ktorý bol nájdený na území požiadaného štátu; obhliadku vykoná do dvoch mesiacov od oznámenia požiadaného štátu o tom, že takýto predmet bol nájdený na jeho území.

§ 11

Návrh na začatie súdneho konania

(1) Ministerstvo môže podať na súd požiadaného štátu proti vlastníkovi alebo držiteľovi nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu návrh na začatie súdneho konania o navrátenie takého predmetu, ak zmierovacie konanie smerujúce k navráteniu nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie Slovenskej republiky bolo neúspešné.

(2) Návrh na začatie súdneho konania o navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

obsahuje okrem všeobecných náležitostí podania ustanovených osobitným predpisom požiadaného štátu

- a) podrobný opis nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu,
- b) fotodokumentáciu nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu, ak bola vyhotovená,
- c) predpokladané miesto, na ktorom sa môže nezákonne vyvezený kultúrny predmet na území požiadaného štátu nachádzať,
- d) doklady, z ktorých vyplýva, že ide o kultúrny predmet podľa platných právnych predpisov Slovenskej republiky,
- e) identifikačné údaje o osobe, ktorá môže nezákonne vyvezený kultúrny predmet na území požiadaného štátu vlastníť alebo držať.

(3) Ministerstvo upovedomí ústredný orgán požiadaného štátu o podaní návrhu na začatie súdneho konania.

§ 12

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu

Výdavky spojené s navrátením nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu uhrádza ministerstvo. Tým nie je dotknuté právo na ich náhradu od fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá takýto kultúrny predmet nezákonne vyviezla alebo sa podieľala na jeho nezákonomnom vývoze z územia Slovenskej republiky na územie iného členského štátu. Ministerstvo uplatní právo na náhradu výdavkov proti osobe podľa tohto odseku bezodkladne.

§ 13

Vlastnícke právo

(1) Uzatvorením dohody na základe zmierovacieho konania podľa § 7 alebo rozsudkom súdu požiadaného štátu, ktorým bolo uložené vrátiť nezákonne vyvezený kultúrny predmet na územie Slovenskej republiky, nie je dotknuté vlastnícke právo vlastníka alebo právo držiteľa.

(2) Po navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu na územie Slovenskej republiky umiestni ministerstvo takýto predmet na vhodnom mieste, a to až dovtedy, kým sa nezistí vlastník alebo držiteľ.

§ 15

Spolupráca

(1) Každý je povinný¹⁴⁾ poskytnúť ministerstvu spoluprácu pri vyhľadávaní a navrátení nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov.

(2) Ministerstvo nahradí právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá mu poskytla spoluprácu pri vyhľadávaní a navrátení nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu, ušlý zisk alebo ušlý zárobok v sume priemerného zárobku.¹²⁾

(3) O náhrade podľa odseku 2 rozhodne ministerstvo na žiadosť právnickej osoby alebo fyzickej osoby podľa odseku 2. O náhradu nákladov možno požiadať do 15 dní odo dňa poskytnutia spolupráce, inak toto právo zaniká.

§ 16 Pokuty

- (1) Ministerstvo môže uložiť vlastníkovi alebo držiteľovi pokutu do 500 000 Sk, ak
- a) úmyselne marí vykonanie obhliadky vyhl'adávaného nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu,
  - b) nepredloží vyhl'adávaný nezákonne vyvezený kultúrny predmet na obhliadku na vopred určené miesto,
  - c) neodovzdá vyhl'adávaný nezákonne vyvezený kultúrny predmet do úschovy na vopred určené miesto,
  - d) nepredloží požadované listinné dôkazy alebo iné dôkazné prostriedky o spôsobe nadobudnutia vyhl'adávaného kultúrneho predmetu.
- (2) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola uložená.
- (3) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa ministerstvo o protiprávnom konaní dozvedelo, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď sa vlastník alebo držiteľ dopustil protiprávneho konania.
- (4) Pri určovaní pokuty sa prihliada na závažnosť a dĺžku trvania protiprávneho konania a význam nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu.
- (5) Výnosy z pokút sú príjmom štátneho rozpočtu.

§ 17 Spoločné ustanovenia

- (1) Konanie o navrátenie nezákonne vyvezeného kultúrneho predmetu nemožno začať, ak vývoz kultúrneho predmetu z územia žiadajúceho štátu v čase zamýšľaného začatia konania už nie je nezákonný.
- (2) Splnenie podmienok finančného limitu pri kultúrnych predmetoch podľa § 2 ods. 1 písm. a) sa posudzuje pri podaní žiadosti o vyhl'adanie kultúrneho predmetu na základe jeho trhovej ceny v požadovanom štáte. Pre členské štáty, ktoré nemajú euro ako svoju menu, hodnota kultúrneho predmetu sa vyjadrí v národnej mene prepočtom podľa platného výmenného kurzu.
- (3) Na konanie podľa § 4 ods. 5, § 5, § 6 ods. 2, § 15 ods. 3 a § 16 sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.¹⁵⁾
- (4) Tento zákon sa nevzťahuje na konanie o navrátenie nezákonne vyvezených kultúrnych archívnych dokumentov.⁶⁾

Záverečné ustanovenia § 17a

Týmto zákonom sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedený v prílohe č. 2.

§ 18 Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom nadobudnutia platnosti Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskym spoločenstvám.

Zákon č. 149/2005 Z. z. nadobudol účinnosť 20. apríla 2005.

Rudolf Schuster v. r.
Jozef Migaš v. r.
Mikuláš Dzurinda v. r.

/1/ Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.

/2/ § 22 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

/3/ § 2 ods. 1 zákona č. 115/1998 Z. z. o múzeách, galériách a o ochrane predmetov múzejnej hodnoty a galerijnej hodnoty.

/4/ § 2 ods. 2 zákona č. 115/1998 Z. z. v znení zákona č. 387/2001 Z. z.

/5/ § 19 zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej.

/6/ Zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov.

7) Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 15/1980 Zb. o Dohovore o opatreniach na zákaz a zamedzenie nedovoleného dovozu, vývozu a prevodu vlastníctva kultúrnych statkov.

/8/ Napríklad § 25 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z.

9) § 21 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov.

10) § 18 ods. 1 písm. b) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy.

11) Čl. 21. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

12) § 134 a 135 Zákonníka práce.

13) Občiansky súdny poriadok.

14) Čl. 44 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

15) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 215/2002 Z. z.

Príloha č.1

**KATEGÓRIE, DO KTORÝCH SÚ ZAČLENENÉ VECI AKO KULTÚRNE PREDMETY
 PODĽA § 2 ODS. 1 PÍSM. A) TOHTO ZÁKONA, A FINANČNÉ LIMITY UPLATNITEĽNÉ
 NA NIEKTORÉ Z NICH**

Kategória	Trhová cena kultúrneho predmetu
1. Archeologické predmety staršie ako 100 rokov, ktoré pochádzajú	Akakoľvek cena
- z vykopávkov a nálezov na zemi alebo pod vodou,	
- archeologických nálezísk,	
- archeologických zbierok.	
2. Prvky, ktoré sú integrálnou súčasťou umeleckých, historických alebo náboženských pamiatok, ktoré boli rozobrané a ktoré sú staršie ako 100 rokov.	Akakoľvek cena
3. Obrazy a maľby okrem tých, ktoré patria do kategórie 4 alebo 5, vytvorené ručne na akomkoľvek podklade a akoukoľvek technikou, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Finančný limit: 150 000, - EUR
4. Akvarely, gvaše a pastely vytvorené ručne na akomkoľvek podklade, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Finančný limit: 30 000, - EUR
5. Mozaiky vytvorené ručne z akéhokoľvek materiálu okrem tých, ktoré patria do kategórie 1 alebo 2, a kresby vytvorené ručne na akomkoľvek podklade a akoukoľvek technikou, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Finančný limit: 15 000, - EUR
6. Originály rytín, grafík, sieťotlačí a litografií s ich príslušnými štočkami a originály plagátov, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Finančný limit: 15 000, - EUR
7. Originály sôch alebo plastík a kópie vytvorené rovnakým postupom ako originál, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom, okrem tých, ktoré patria do kategórie 1.	Finančný limit: 50 000, - EUR
8. Fotografie, filmy a ich negatívy, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Finančný limit: 15 000, - EUR
9. Inkunábuly a rukopisy vrátane máp a hudobných partitúr, jednotlivu alebo v rámci zbierok, ktoré sú staršie ako 50 rokov a nepatria ich tvorcom.	Akakoľvek cena

10. Knihy staršie ako 100 rokov, jednotlivu alebo v rámci zbierok.	Finančný limit: 50 000, - EUR
11. Tlačené mapy staršie ako 200 rokov.	Finančný limit: 15 000, - EUR
12. Archívne dokumenty akéhokoľvek druhu na akomkoľvek nosiči.	Akákoľvek cena
13. a) Zbierky a exempláre zo zoologických, botanických, mineralogických alebo anatomických zbierok,	Finančný limit: 50 000, - EUR
b) zbierky historického, paleontologického, etnografického alebo numizmatického významu.	
14. Dopravné prostriedky staršie ako 75 rokov.	
15. Akékoľvek iné starožitné predmety nezahrnuté do kategórií 1 až 14, staršie ako 50 rokov.	Finančný limit: 50 000, - EUR
	Finančný limit: 50 000, - EUR

Príloha č. 2

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A
EURÓPSKEJ ÚNIE**

Smernica Rady 93/7/EHS z 15. marca 1993 o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu (Ú. v. ES L 074, 27. 3. 1993), v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/100/ES prezident Slovenskej republiky predseda Národnej rady Slovenskej republiky predseda vlády Slovenskej republiky zo 17. februára 1997 (Ú. v. ES L 060, 1. 3. 1997) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/38/ES z 5. júna 2001 (Ú. v. ES L 187, 10. 7. 2001).

